Ч. 210 (11.463). Львів, середа 19. вересня 1928. Поштова оплата зряплачено ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Реальне й нереальне.

Львів, 18. вересня 1928.

Поява зміцненої виборної репрезентації українського народу на польській парляментарній арені, а в тому вперше поява української репрезентації з Галичини, мусіла в значній мірі причинитися до активізації й актуалізації нерозвязаного досі українського питання. Тим більше мусіли в тому напрямку впливати виступи умандатованих українських представників на терені міжнародніх установ, як Міжпарл. Унія або Конгрес організованих національностей. І це останнє найбільше заболіло наших історичних партнерів.

Як довго українські декларації складано „в дома", можна їх було трактувати **per non sunt**. Але з моментом звернення уваги світа на нерозвязану важливу проблему великого народу, в польській пресі закипіло. Особливо різко проти українських вимог і тверджень виступило львівське „Слово Польске", яке від півроку знову стало кермуючим чинником польської політики на українських землях. Як глибоко неосанаційний львівський орган перейнявся своєю ролею „кресового" бастіону, свідчать статті, які появилися на його сторінках у кількох останніх днях, а в першу чергу такі статті, як: „Вижидаємо від уряду", „Нереальні політичні доктрини" і „Реальна доктрина" — поруч інших дрібніших статейок і заміток.

Провідною думкою всіх тих статтей є „твердження", що українського народу як відрубної нації, як окремої політичної індивідуальности — щонайменше під Польщею — нема. Злобною зовнішньою признакою цього „твердження" є те, що на сторінках того органу слово українець все ще фігурує в лапках („українець"). В межах сучасної Польщі є лише „відокремлені етнічні руські групи" без політичних змагань, що остають на чисто вітально-вегетаційному рівені. Правда, ті „етнічні групи" мають велику й багату народню культуру, яка повинна всеціло стати погноєм і складовою частиною єдиної державно-польської культури.

„Всі питомі етнічні культури в державі, якої територія є географічною (?!) й історичною (?!) цілістю — творять природну підбудову народу, а їх людові культури є ґрунтом одної спільної державно-національної культури. Тому людово-культурні відрубности, хоронені перед якою-небудь чужою (?!) політичною націоналізацією, слід організувати в границях їх природних територіяльних районів на основі їх питомености".

Ось альфа і омега цього загребущого „вірую". Ірредентистично-сепаратистичною є лише українська інтелігенція, з нею то треба зробити кінець, щоби промостити собі вільний шлях до „етнічних руських мас".

Всі ці проекти і пляни є такі старі, як старим є польсько-українське сусідство й польсько-українське „співжиття". На протязі довгих століть нераз їх уже здійснювано, і все даремне. Навпаки, коли тільки приноровлювано живішу, більш вичерпуючу й послідовнішу реалізацію цих проектів і плянів, відруховo наступало корчення польської державної території. Перед Хмельниччиною державна польська територія простягалася далеко на схід від Дніпра (Вишневеччина). Після Хмельниччини границя тієї території опинилася на межі Поділля й Волині. І хоч згодом (на основі Андрусівського договору) знову посунулася вона до Дніпра (за винятком Києва), то хіба на те, щоби опісля (після гайдамаччини) посунутися ще дальше на захід, а навіть спричинити упадок шляхетської Польщі. Очевидно, тоді ще менше можна було говорити про „окрему політичну індивідуальність українського народу" в новітньому розумінні.

Кажуть, що історія є учителькою життя, але — зовсім природно — не у наших сусідів, що наглядно доказують голошені погляди і насильно в діло переводжені пляни. Не думаємо спиратися з нашими історичними партнерами на тему, чи український нарід є окремою політичною індивідуальністю, чи ні. В такі дискусії ми вже з ніким вступати не будемо. Хто не розуміє зміступу цілого XIX. століття; хто не хоче бачити процесу відродження народів; хто сповиває пеленою забуття великі, масові рухи останніх літ на українських землях, — з тим всяка балачка безцільна, бо він або сліпий, або глухий, або недорозвинений, або просто божевільний.

І коли ми всетаки зупиняємося над статтями фактично кермуючого санаційного органу в Сх. Галичині, то лише тому, щоби наших читачів, щоби українське громадянство познайомити, що як „**novum**" відживає в польських головах та щоби наше громадянство зробити сторожким у виняткова важких хвилях збірного життя нації.

В першій статті зупиняється „кресово"-санаційний орган над приперченою жидівським „Морген-ом" розмовою з д-ром Дм. Левицьким на тему „нельояльної політики супроти держави" і кінчить зазивом до нових репресій, взиваючи уряд, щоби

„вкінці (?!) перестав толерувати роззухвалену його толеранцією акцію, що свідомо й безпосередньо влучає в найживотніші інтереси держави, в його могутність і цілість".

Після такої інтродукції, неофіціяльний санаційний орган переходить на реальні й нереальні шляхи. Те реальне й нереальне виходить на підкладі „програмової" промови луцького воєводи Юзевського, б. члена уряду УНР., який здобувся на оригінальну — так сказатиб — утраквістичну тезу, що „українець, який будує польсько-українське співжиття на терені Волині не є в незгоді з думкою про незалежну Україну на сусідуючих з нами просторах". Неофіціяльний санаційний орган не признає „утраквізму" в політиці. Він признає „утраквізм" лише в освітньо-культурній ділянці як перехідну стадію до денаціоналізації українського народу. А не допускаючи — зовсім слушно — можливости істнування двох душ в організмі волинських українців, він пише про абсурдність такого **iunctim**.

„Бо нарід у розумінні політичної й культурної індивідуальности може працювати лише для власної держави — чи то вже істнуючої, чи то лише виборюваної".

Але волинська „етнічна група" не має „ніяких окремих самостійних політичних змагань й ідеалів". Волинські українці не є ніяким народом, ані частиною українського народу. Там нема ще „традиційної", займанщиками виобразуваної сепаратистичної інтелігентської кліки", яка лише-що починає перещіплювати „протидержавний бакцильˮ на волинський ґрунт. Тому ще час винищити там „штучні сепаратистичні налети". І то є основне завдання польської адміністрації, а не їх збуджувати хочби посередньо через політичний „утраквізм".

В третій статті, яка є частинним відступом з виключно репресійного фронту, неофіціяльний санаційний орган на „кресах" приступає до „реальної" розвязки „меншостевої проблеми" у відношенні до українців. Початкові ліки, як господарча праця і „спренжиста" адміністрація — не вистарчають.

„Самі господарчі заходи, що вистарчають для зміни настрою мас — не вистарчають для переробленя настроїв, а радше психольогії ірредентистичної інтелігенції, яка накидується тим масам як кермуюча ними еліта. Переборення ворожої постави руської інтелігенції вимагає інших засобів, ніж **єдино** поліційних репресій. Воно вимагає навязання до великих наших історичних традицій, щоби у відношенні до руської інтелігенції звійти на той шлях, на якому перед століттями зуміла Польща перемогти вкінці ворожнечу й ірредентизм руської шляхти, вповні з нею обєднуючись. А прийде час, що руська інтелігенція, як колись руська шляхта зрозуміє, що права річипосполитої до її східних земель не спираються на підбою, але на добровільному обєднанні наших спільних предків, що східні границі нашої держави то границі західної Европи і західної латинської культури. На основі рівні з рівними, вільні з вільними ми є готові з руською інтелігенцією працювати над величчю нашої спільної батьківщини і держави, для добра і щастя всього його населення — як у часах великих їх предків Корецьких, Острожських і Вишневецьких".

Вказуючи українській інтелігенції, культурній еманації українського народу, шлях ренегатства, шлях зради свого народу, санаційний орган до часу, заки це станеться, вертає до випробованих репресійних засобів.

Коли в перших двох статтях реалістичні автори вказують на репресії, як на єдину політичну мудрість у розвязці українського питання під Польщею, то автор третьої статті („Реальна доктрина") виступив „утраквістично" як реаліст і як „романтик", обертаючись на широкій площині між сучасністю і сподіваною майбутністю, між репресіями і „зесполенем" на зразок тзв. недоляшків.

Можемо впевнити усіх авторів згаданих статтей, що їх проекти і пляни, без огляду на їх рід, є нереальні. Українська інтелігенція — очевидно, за винятком суспільних покидьків, предистинованих до ренегатства, ніколи не вступить в сліди Корецьких, Вишневецьких, Острожських, Борковських, Голуховських, Дідушицьких і їм же ність числа, бо інакше вона перестадає бути інтелігенцією, себ-то органічною еманацією свого народу. Є це історичні стовпи, які ми безповоротно минули, є це „**słupy minione**" — кажучи словами Ст. Віткевича.

25-та конференція міжпарляментарної унії.

(Звідомлення учасника.)

(Докінчення.)

5. Права й обовязки держав.

Останнім і також надзвичайно цінним та цікавим був реферат Ля Фонтена про права та обовязки держав. Цей реферат зложений по вислуханні опінії 37-ох найвизначніших світових знавців державного і міжнародного права. Предложені референтом резолюції мають творити „**magna charta**" прав і обовязків однаково обовязуючих всі держави світа. Основою цеї міжнародньої, в державнім значінні конституції малиб стати слідуючі тези: 1) в міждержавних зносинах обовязують ці самі правила про право й мораль, що в зносинах між приватними особами; 2) всі держави є солідарні і творять одну правову громаду (**communaute de fait et de droit**); 3) **всі члени цеї** громади рівні перед правом, кожна держава має тільки ці права, які дає її міжнароднє право; 4) **з вільної волі** заключені між державами договори правно обовязують їх і можуть бути змінені тільки за згодою заінтересованих держав, 5) всі спори між державами мусять бути полагоджені судовим вирішенням; 6) держави не мають права на самочинну оборону; 7) збройно нападеній державі мусять допомогти інші держави; 8) забезпечується незалежність кожної держави, ніхто не має права на посягання прав чи території другої держави; 9) територіяльні пересунення є можливі на підставі міжнародного права свобідного вияву волі заінтересованого населення; 10) держави, яким признано право опіки над народами з іншою цивілізацією є відповідальні за розвиток цих народів; правова громада всіх держав має дбати й діляти, щоби й такі народи могли чимскорше осягнути повну державну незалежність; 11) всім державам забезпечується можність істнування, — всі держави спільно працюють для загального добра; 12) всім горожанам кожної держави без огляду на їх релігію, расу чи національність забезпечується право на вільний розвиток їх своєрідної культури; 13) за виїмком деяких політичних прав держави є обовязані признати всім своїм мешканцям ці самі права, які мають їх горожани і 14) всім умово і фізично працюючим забезпечує правова громада держав людську гідність, право на працю і відпочинок та відповідний заробіток. — Вже саме подання цих основних тез характеризує достаточно вагу порушеної цим рефератом справи.

6. Виступ українського представника в дискусії над рефератом Ля Фонтена.

В дискусії забирали голос найповажніші представники політики й науки, між іншими проф. Шюкінг (Німеччина), проф. міжнародн. права Попа (Румунія). В цій дискусії залунало і українське слово. Я вигідоним довелося виступити мені. Н вигідним довелося з доручення товаришів 28. серпня його з доручення товаришів ... інших представн. В противність ... в обставинах надзвичайних явищ, в обо-

вихідним пунктом для нашого слова не 12-ий, але 10. і 9-ий пункт предложеної референтом резолюції. Хід думок в цій промові слідуючий: Коли згідно з 10-им пунктом цеї резолюції держави мають бути відповідальні за вільний і повний розвиток народів, що остаються під їх опікою (себто вольоній) і коли ціла елюта держав має дбати, щоби і ці народи чимскорше осягнули державну незалежність, то тимбільше мусять ці обовязки держав мати свою силу, тоді, коли в межах цих держав живуть більші недержавні народи. Зисувавши коротко політичну історію України по сьогодніший день і сучасне наше положення та підкресливши, що політика держав, в яких жиємо йде на виразне навіть культурне й господарське наше поневолення, я заявив, що завданням української політики є всебічне і загально-національне визволення. Наше політичне змагання є конструктивне і згідне з високими гаслами міжнародного права, яке творить ся в умах найкращих представників сучасного цивілізованого людства. Хто (як загарбники наші) ставиться проти цего змагання, цей певно не є оборонцем цивілізації і мира. Накресливши живі прояви позитивної і конструктивної праці нашого народу серед найтяжчих умов на всіх ділянках життя, я завважив, що ми давно дозріли та що скоро мусить прийти для нас мент, передбачений у 9-ім пункті резолюції, який рахуючися з правом життєвої динаміки народів, говорить про порушність державних границь. Всі українці погоджуються на тезі Ля Фонтена. — Я промовляв по німецьки.

На бажання чужих послів бюро зараз подало вібраним цю промову також у французькім перекладі. В офіційнім біжучім пресовім бюлетені промову зреферовано і таким чином вона обігла всю найповажнішу берлінську і світову пресу

7. Вага конференції.

Дехто подумає собі, що всі оці конференції не мають ніякого практичного значіння, бо їх резолюції нікого не обовязують. Це не зовсім так. Не дається заперечити, що й міжпарляментарна Унія і конгреси недержавних народів устaлюють в загальній опінії світа певні основи нової публичної моралі. Це не маловажна річ! Всі бачимо як з анархічної темряви старих міжнародніх обичаїв вже таки виринає новий світ з новими правними поняттями й почуваннями. Так родилася кожна велика нова епоха. Звязати українську справу з оцим новим світанком і здобути для неї опінію хочби лише визначних предтеч нового людства: це не маловажна справа і вже нині не без великого навіть практичного значіння. Розуміється, що українські представники на 25-ій конференції Міжпарляментарної Унії використали й поза офіційними засіданнями кожну нагоду для розумної української пропаганди. Тут годиться підкреслити передовсім реферат п. Рудницької на сходинах жінок-учасниць зїзду про сучасне наше життя в Польщі, інтерврю пос. Палiїва в щоденнику „Дер Таг" і т. п. Всі 555 учасників конференції одержали крім цього видану екзекутивою українських націоналістів брошуру: „The Ukrainian Question".

Слід накінець завважити, що парляментаристи всяких чужих націй та держав звичайно вже обізнані з проблемою української політики і всі добре здають собі справу з ваги української справи для европейського мира. При енергійнім нашім зусиллі на всіх ділянках творчої праці і всесвітній „дух часу" кріпко стоятиме за нами.

Пос. Остап Луцький.

Радянська Україна.

Розбудова української промисловости протягом останніх пяти літ та її перспективи на будучий рік.

В ч. 185 харківських „Вістей" знаходимо відомости про капітальне будівництво протягом останніх пяти літ в українській промисловости. Відповідні підсумки зробила й опублікувала тепер Вища Рада Народнього Господарства.

Протягом останнього пятиліття капітальні вклади в українську промисловість виносили 1.016.3 міліони карбованців. В році 1927-28 ці вклади зросли в порівнанні до 23-24 року на 530 відс. Головну увагу ВРНГ звернула на поширення тих галузей промисловости, які виробляють засоби продукції. З загальної суми витрат на капітальне будівництво 80,3 відс. припадає на них і лише 19,7 відс. на ті галузі, які виробляють річи особистого споживання. З цього ми бачимо, що покищо радянській владі бракувало засобів розвинути ті галузі української промисловости, які обслуговують широкий селянський ринок. Тут лише треба мати на увазі, що галузі промисловости, які виробляють засоби продукції, почасти виробляють також ряд річей для потреб селянського господарства — сільсько-господарські машини, знаряди, залізо, цеглу, цемент і т. д.

Як відомо, всі найважніші і найбільші галузі індустрії на Україні не належать до українського уряду, але до Союзу. Це є т. зв. „союзна промисловість" на Україні. Основні витрати по союзній промисловости на Україні йдуть головним чином на гірничу, металеву і цукрову промисловість. В біжучому році вони одержали 85 відс. усіх асигнувань на капітальне будівництво в українській промисловости. В республиканській промисловости, цебто такій, яка належить до харківського уряду, найбільше коштів призначено в цьому році на виріб будівельних матеріялів, на хемічну, металічву та харчеву промисловість.

Роки 23-24 і 24-25 були добою відновлення основного капіталу української промисловости; в цих роках найбільше коштів ішло на направи. Починаючи з 25-26 року поступово починають збільшуватися витрати на перебудовні роботи і на нове будівництво. В біжучому році на капітальні направи призначено лише 9 відс., на перебудовні — 72,5 відс. і на нове будівництво 18 відс. З цього ми бачимо, що покищо процес належної розбудови української тяжкої промисловости ще дуже далекий від задовольняючого стану. Ще й досі не скінчена і не знати коли буде скінчена, належна перебудова і устаткування вже істнуючих на Україні великих промислових підприємств. Ми знаємо, що ще й досі цілий ряд таких підприємств ані не направлений, ані не перебудований, і вони стоять ось уже ряд літ без жадної праці „на консервації", як звучить відповідний радянський термін. Тим і пояснюється, що покищо такий дуже малий процент грошей призначено на будову нових підприємств на Україні.

У своюму справозданні ВРНГ мусіла зазначити, що промисловість, розгортаючи капітальне будівництво, часто технічно й економічно не була до цього належно підготована. Великі капітальні роботи, які розпочато протягом останніх років, були не досить забезпечені грішми, будівельними матеріялами, будівельними проєктами; крім того затвердження будівельних плянів дуже спізнялося, наслідком чого капітальні робота не могли дати належного ефекту. Число нескінчених робіт і підприємств, які не працюють, особливо велике у республиканській промисловости: в минулому році воно виносило 45,5 відс., а в цьому році 19,7 відс. загальних капітальних асигнувань. Через це ВРНГ старається тепер не допускати, щоби починалися будівельні роботи без попереднього їх затвердження і угрунтування. Крім того старається вона також удешевити будівництво через зниження цін на будівельні матеріяли, впорядкування організацій робіт та їх механізації.

Загальна вартість основного капіталу української республиканської промисловости протягом останніх пяти літ збільшилася з 1.190 міліонів карбованців до 1.544 міліонів карбованців або на 30 відс. Розмір гуртової продукції за роки від 23-24 до 26-27 збільшився в 3—4 рази, а в порівнанні до 1913 року перевищує його на 7 відс.

Протягом останніх пятьох років українська промисловість збільшила число робочої сили на підприємствах на 300.000 чоловік і вже давно перевищила передвоєнні розміри. Випуск продукції на 1 карбованець основного капіталу в минулому році виносив 1 карбов. 21 копійок; в 23-24 році він виносив 0.49 копійок.

В останніх роках на Україні збудовано два нові механізовані шкляні заводи і докінчується будова динасового заводу. Завдяки концентрації, спеціялізації та

МИКОЛА ПАРФАНОВИЧ.

З моїх шкільних споминів.

(З нагоди 200-літнього ювилею істнування І. ґімназії в Станиславові.)

У днях 21. і 22. ц. м. святкує покутська земля, а з нею ціла Західна Україна, 200-літній ювилей І. ґімназії в Станиславові, найстаршої середньої школи на південному-сході нашої країни. Ця школа відіграла велику ролю і мала немале значіння і для нашого народу.

Для вшанування цього ювилею засновано окремий комітет, зложений з місцевих громадян, а протекторат над ним приняли визначні духовні і світські достойники. Між ними находимо також і теперішнього маршалка польського сойму, Гната Дашинського, який перед 50 роками, як колишній учень цеї ґімназії, мусів її поневолі покидати, увійшовши тут перший раз у своюму житті в конфлікт з державними властями.

Не знаємо, наскільки в ювилейному комітеті й утворених підкомісіях заступлені українці і чи це свято не матиме польського національного характеру. Зазначимо, що ця ґімназія служила до часу оснування другої, української ґімназії, переважно потребам українського населення Покуття й дала нашій країні багато генерацій чільних і заслужених громадян. Особливо в другій половині XIX. століття і в першім десятиліттю XX. століття вийшло зі станиславівської ґімназії богато визначних українців, що відіграли важну ролю або відіграють її ще нині в ріжних ділянках нашого національного життя.

Як причинок до тої ролі подаю жмуток споминів з моїх шкільних часів.

Початок місяця вересня 1880 р. З тремтячим серцем переступаю пороги непривітних мурів колишньої езуїтської колеґії, на яких видніють знамена австрійської держави, великий двоголовий чорний орел і надпис: ц. к. ґімназія, щоби по бажанню моєї покійної мами у латинській школі, як тоді загально називано ґімназію, розпочати студії та стати колись священиком, цим ідеалом тодішньої української матери. В тих часах світської нашої інтеліґенції було ще небагато, але і ця, яка тоді була, ставши на державну службу, позривала звязки з народніми масами та звичайно пропадала для нас. Одинокий майже інтеліґент-священик, що виходив з маси, залишався їй також і опісля, як її духовний провідник і народній керманич. Пробудителем Західної України був, як відомо, священик Маркіян Шашкевич і щойно після нього виступили на народньому ґрунті світські українські письменники.

Завданням ґімназії було постачати державі потрібних до виконування її функцій інтеліґентних сил, всякого роду урядовців, військових старшин, суддів, учителів, священиків і т. ін. До того приноровлювався тісно й характер та напрям самої науки. А характер її був схолястичний, по методам давніх езуїтських шкіл, засмічений ще династичним сміттям, що мало вкорінювати державну ідеольоґію в уми підростаючої молоді. Всі шкільні підручники, як і сам научний провід, виявляли цей державний характер, не представляючи собою з боку критичної науки і її досліду ніякої наукової вартости. Так кормлено молодь повних вісім літ, а довершувано цю „освіту" такими самими методами ще й в університеті протягом дальших чотирьох літ, постачаючи відтак державі безкритичних бюрократів, засліплених династичними потребами політиків, вульґарних економістів та всяких карієровичів.

Станиславівській ґімназії проводила тоді маркантна, володіюча нею всеціло особа директора Івана Керекярта. Був це тип старого, австрійського бюрократа. Високий ростом, доволі товстий, з захмареним заєдно обличам, недоступний та суворий, був він пострахом і для учнів і для учителів. Кілька десяток літ стояв він на чолі цеї школи, надаючи їй характер і славу одної з найгостріших у цілій Східній Галичині. Уроженець нашої нації, одначе нічим не маніфестував своєї приналежности до неї. Був тільки урядовцем-директором у значінні і по потребі своєї влади, поза тим не знав ні нації, ні громадянства. Можна його було поставити директором у кожній іншій державі й установі, приміром на чолі поліції, тюрми, суду — і всюди був би він словняв „бездоганно" свій визначний чин в імя і для потреби своєї держави.

Учительський збір ґімназії складався майже по половині з учителів української і польської народности. Викладовою мовою була польська мова; українська мова була вправді надобовязковою, та нас, українську молодь, обовязувала вона загально, а навіть дехто з польських товаришів слухав її викладів.

Україністом був тоді в нашій ґімназії пок. Евген Желехівський, автор першого німецько-українського словника. Присвятивши свої сили цьому, як на тодішні часи, великому завданню, не мав він ні змоги ні часу занятися ближче своєю молодю та впливати на її духовий розвій. Його фізичні недостачі, як невиразна вимова та зростаюча вже недуга, робили з нього людину непопулярну серед безкритичних учнів, які, відома річ, цінять в учителеві те, що навні, в особистих зносинах з ним бачать. Підійти до учителя критично, наслідувати його індивідуальність на ґрунті реальних відносин — таке ставлення є недостижиме для молодого ума учня, якого доля й успіх у школі залежні у великій мірі від учителя. Коли ще цей останній ставиться до учня неввічливо, слідить за його працею з наміром приловити на невмінню, покарати двійкою і цим спинити його в переході через школу, — а ця система входила саме в обовязкову тодішню методу навчання, — між учителем і учнем виростає прірва двох окремих світів: перший ворожий, другий жертвенний, гноблений.

Схолястична система тодішньої ґімназії творила саме ті два табори: учителів не виховавців, а переслідувачів і учнів — переслідуваних. Тому критична оцінка учителя з боку учня, до якого приноровлювано цю методу, є чисто індивідуальною, подиктованою особистими відносинами учителя до учня. Від такого індивідуалізму годі людині навіть у пізнішім, зрілім віці увільнитися. І коли сьогодні з перспективи півстоліття, вже як старець, розглядаю мої шкільні часи й відносини, мені годі позбутися теж цих особистих вражінь, які я як учень колись переживав у школі, і глянути на них зрілим, критичним умом. Оттак і критика моїх учителів буде все таки критикою давнього учня зперед майже 50 літ. З неї вийдуть світліше ті постаті, які мені і моїм другам-товаришам заподіяли найменше шкоди, зате будуть змальовані чорними барвами ті учителі, від яких суворости, неввічливости й невирозуміння ми в школі потерпіли.

(Продовження буде.)

запровадженю фордівської системи виробу, особливо на сільсько-господарських машино-будівельних заводах, тепер майже в три рази перевищено передвоєнний рівень випуску продукції. Інша вже річ, якою є якість цеї продукції, і ми знаємо, що вона є дуже лиха і зовсім не дорівнює продукції передвоєнній.

ВРНГ розробила контрольні цифри капітального будівництва на будучий рік. За мінімальним пляном на капітальне будівництво республиканської і місцевої промисловости передбачається дати 57 міліонів карбованців, а за нормальним пляном 74 міліони карбованців, себто на 27,5 відс. більше від біжучого року.

На капітальне будівництво загально-союзної промисловости проектується асигнувати за нормальним пляном 342,6 міліонів карбованців; з того зокрема для гірничої промисловости Донвугілля — 140 міліонів карбованців, для металюргічної промисловости Південсталі — 145,6 міліонів карбованців, Південнорудної промисловости 21 міліонів карбованців, для Краматорського заводу — 18 міліонів карбованців та крім того для цукрової промисловости — 70,7 міліонів карбованців, з того 16 міліонів карбованців на будування нових цукроварень.

З шкільних містерій.

(Допис із Галичи.)

Читачам „Діла" відома шкільна справа в Галичі і всі її перипетії. Тепер доповнимо її найновішими відомостями.

Розпорядком міністерства признано в Галичі утраквістичну школу і вона існує вже другий рік, не зважаючи на пресію урядових чинників на батьків дітей, особливо на жидів, щоб не посилали своїх дітей до тої державної утраквістичної школи, але до приватної польської. Треба знати, що латинський парох о. Ангер, як предсідник місцевої шкільної ради держ. школи (!), заложив собі приватну школу з польською мовою навчання ще минулого року на приходстві. До цеї школи посилали свої діти поляки, а мусіли посилати й жиди і вона, не зважаючи на всякі недостачі, одержала право прилюдности.

Та цього було о. Ангерові ще мало. Тому, що польська школа як мішана йому на приходстві надоїла, він на спілку з бурмистром незаконно заняв 1. вересня ц. р. половину поміщення держ. утраквістичної школи. Після того зачалася нечувана агітація в користь польської школи, яка триває донині. А в цій агітації головну ролю грає шкільний інспектор Фурманкевич.

Агітація ця виглядає так: інсп. Фурманкевич страшить, що наслідком малої фреквенції в державній утраквістичній школі він переміннть 7-клясову мужеську і 7-клясову жіночу школу на 5-клясову мішану, де число дітей, що ходять до школи, виносить 330. Дальше над зменшуванням фреквенції в державній школі працює, і то дуже відважно, директор тої школи Заяць (мабуть по наказу інспектора!), бо ті діти, що зголошуються до муж. школи, особливо жидівські, проганяє до приватної польської школи. А просто нечуване є поведення дир. Заяця з учениками 7. кляси, яких він хоче вписувати і просто виганяє з кляси. Дійшло до того, що свідоміші хлопці, не зважаючи на його заборону, не хочуть виходити з кляси, але він їх виганяє силою 11. ц. м.).

Чи треба й казати, що все те, а зокрема ця боротьба директора з дітьми, відбивається фатально на науці, відбивається і на малих школярях з державної і приватної школи, які підчас павзи дивляться на себе як на непримиримих ворогів.

Так виглядає нині у нас школа. Компетентні шкільні чинники, себ-то Кураторія Львівської Шкільної Округи повинна негайно зробити з тим усім порядок.

Ш.

Осінні виставки у Берліні.

(Допис з Берліна.)

Берлін, що досі вважався столицею музики й театрів стає від деякого часу теж поважним центром великих виставок не тільки місцевого або державного, але й міжнародного значіння. Завдяки заходам міста й окремої рухливої виставочної управи здобуває собі Берлін нову атракцію, яка не занадто як у Ляйпцигу Франкфурті, Кенігсберзі, Дрездені або Бреславі з означеним сезоном, а тягнеться пляново й безпастанно, захоплюючи чимраз більше місця й притягаючи чимраз то більше гостей, що замкли вже по виставок так, як до місцевих театрів і концертових саль — відвідують кожну нову, звичайно старанно оборудовану й заокруглену виставку наче яку премієру. На святочні відкриття являються стало не тільки представники уряду й заінтересованих кол, але також усі, що цікавляться загальним життям столиці.

Цьогорічна осінь стоїть тим разом під знаком техніки. Осінній сезон зачався 5. ювилейною виставкою меблів (23.—28. серпня), в якій взяло участь коло пів тисячки найкращих німецьких фабрикантів усяких меблів. І вияви покищо найбільший успіх у великій німецькій радіовій виставці 31. серпня — 9. вересня), що стягнула небувалі досі громади глядачів, зацікавлених новими улішеннями й винаходами в цій найпопулярнішій сьогодні ділянці техніки, а особливо новими приладами проф. Каролюса до бачення на віддаль і продукціями говорячого фільму.

Не менше заінтересування викликала 6. міжнародня бюрова виставка (17. до 16. вересня), що принесла цілий ряд нових уліпшень, особливо в модерній механізації бюрових праць і уладжень, і тому відвідується щоденно десятками тисяч.

Окремий характер і окреме завдання має виставка „будування й мешкання", яку уладжено поза Берліном, у Целендорфі, для цього, щоб на живих зразках, виконаних 16 будівничими й інжинірами, показати, як належить дешево й вигідно будувати й уладжувати свої помешкання. На виставовому місці вибудовано майже сотню домів для одної або для двох родин і публика оглядає їх з заінтересуванням, приглядаючись до найменших подробиць. Ця виставка протягнеться ще більш місяця й залишиться після цього для мешкання.

На жовтень заповіджені вже дві дальші виставки світляної реклями (13.—16.) й воздушної плавби (7.—28.), при чому остання матиме міжнародній характер, подібно як і автомобілева виставка, що відбудеться в першій половині листопада.

З. К.

Ріжні вісти.

НАРАДИ НА ЗАМКУ.

Прем. Бартеля приняв на 2-годинній конференції президент Польщі. Обговорювали важні держ. справи, м. і. справу скликання сойму і поправи польського торговельного білянсу. В звязи з цим прем. Бартель приняв презеса гол. статистичного уряду бувш. сенатора Бузека.

ПРЕЗИДЕНТ ЛЬВІВСЬКОЇ ДИРЕКЦІЇ ПОЧТ УСТУПАЄ.

Президент львівської дирекції почт і телеграфів Попович вніс просьбу в справі перенесення його в стан спочинку. Просьба його буде принята. Наслідником Поповича буде мабуть Домінік Мошоро, дотеперішній начальник заг. виділу І. департаменту в міністерстві почт і телеграфів.

ПРОДОВЖЕННЯ ВІДПУСТКИ МАРШ. ПІЛСУДСЬКОГО.

Маршалок Пілсудський продовжив свій побут у Румунії до 25. вересня.

„СПРАВЖНЯ ЛІКВІДАЦІЯ ВІЙНИ".

Женевський кореспондент „Нч Фр. Пр." мав інтерв'ю з Бріяном. Бріян м. і. сказав: „Ми є нарешті свідками справжньої ліквідації війни. Евакуація Надренії є лише частиною того великого твору. Дуже важною справою є оконечне упорядкування репараційного питання. Конференція знавців, що збереться небаром, устійнить оконечно висоту репараційних сплат, так, що вони вистануть не лише для заспокоєння наших вірителів, але в части будуть ужиті на відбудову знищених війною фр. територій".

НОВА ЛЬОКАРНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

„Фос. Цтг." повідомляє з Женеви, що на весну 1929 р. плянують нову льокарнську конференцію.

2000 ЛЮДЕЙ ЗГИНУЛО ПІДЧАС УРАГАНУ?

З Ню Йорку повідомляють, щоураган, який лютував над Багамськими островами, заподіяв величезні спустошення, а вбитих було около 2000 людей, кільканацять тисяч ранених осталось без даху над головою. Шкоди сягають 13 міл. фунтів штерл., при чому шкоди в самих казаних плянтаціях 2 міл. фунтів. В самім Порто-Ріко було 200 вбитих. Випущено навіть вязнів із вязниць, які під доглядом поліції працюють над направою доріг, телеграфів і касарень. Торнадо посувається вздовж Багамських островів і вже дійшов до Фльориди. На березі Фльориди буря викинула два менші кораблі і зовсім їх розбила.

ПЕРСЬКИЙ ШАХ ІДЕ ДО ЕВРОПИ.

В Тегерані роблять приготування до европейської подорожі Різи-хана. Шах поїде до Европи в товаристві 20 осіб, а відвідає Париж, Льондон, Берлін і Москву.

ВЕНІЗЕЛЬОС ІДЕ ДО БІЛГОРОДУ.

Білгородська „Політіка" довідується, що з нагоди недалекої гостини Венізельоса в Білгороді буде підписаний акт приязни і розему між Югославією і Грецією. Венізельос приїде до Білгороду з міністром закорд. справ Карапаносом в перших днях жовтня.

По широкому світі.

Еспанський король Альфонс гостює на королівському дворі в Швеції. Оба королі, еспанський та шведський, признали свої промови недавно заключеному шведсько-еспанському договорові.

Чічерін лікується в Мюнхені. Лічення тревати 3—4 тижні.

У Швеції йдуть вибори до парляменту. Цьогорічна виборча кампанія відбувається під знаком двох великих бльоків, консервативно-ліберального та соціалістично-комуністичного.

В Букарешті відкрили конгрес бувших учасників війни (Фідак). Зїзд відбувається під знаком апробати мира.

У Пермі вбили красноармійці з тамошнього 25 полку військового комісаря Распина. Мотив убивства — релігійні переслідування, заряджені комісарем у війську. Із 25-им полком треба було звести боротьбу. Ведуть слідство.

Американське товариство для життєвих обезпечень „Ню Йорк" викуповує поліси в СРСР. Дотепер були ті поліси безвартісні тому, що радянська влада відмовила їм характеру приватної власности. Німецька преса насвітлює цей факт як признаку американсько радянського наближення.

У Франції утворили міністерство воздушної комунікації. Новим міністром іменований сенатор Шерон.

„Український Національний Хор" у Берліні.

(Допис з Берліна.)

Після цілорічної мандрівки по Німеччині завитав „Український Національний Хор" знова на серію концертових виступів до Берліна, щоби з кінцем місяця пуститися в дальшу дорогу, тим разом на південь. „Український Національний Хор" уже півтора року серед тяжких обставин сповняє важну ролю популяризатора української пісні серед німецького громадянства й дав досі кругло 400 концертів у 152 місцевостях, між іншим у самому Берліні та кільканадцятьох більших провінціональних містах, як напр. у Гамбурзі, Кельні, Дрездені, Магдебурзі, Гановері, Дортмунді Ессені, Бремені, Штеттіні, Галле, Ростоці, Дуісбурзі, Шверіні, Фленсбурзі, Потсдамі і т. д. Хор стояв спершу під управою д. Євсевського, концертував потім довше під батутою д. Калмуцького й стоїть тепер під музичним проводом празького консерваторста д. Кизими, що враз з рухливою управою заходиться тепер коло побільшення хору в репертуару. „Український Національний Хор" зазнавав усюди доброго принаття і в німецької публики, і в німецької критики, чого доказом більше сотні прихильних, часами навіть ентузіястичних рецензій. Хорові, що складається із 30 співаків і співачок, належиться і з нашого боку щира подяка за дотеперішню працю й сердечні бажання ще кращих успіхів.

З. Кузеля.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·87·00—8·87·50, канадійський доляр 8·81·00—8·81·50, чеська корона 0·26·00—0·26·33, австрійський шілінг 1·25·00 1·25·50, румунська лея 0·05·35 0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·75, фунт штерлінгів 43·10·00—43·70·00, радянський червінець 26·00 27·00.

Золото: 20 корон 36·40·00—36·70·00, 20 франків 34·40·00—34·70·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 46·80·00—47·20·00.

Срібло: Австрійська корона 0·70·00—0·71·00, 5 австрійських корон 3·50·00—3·60·00, австрійський фльорен 1·77·00—1·80·00, російський рубель 1·00·00—1·10·00, копійки за рубель 1·50·00—1·55·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 44·75—45·57, пшениця селянська 43·25—44·25, жито галицьке 33·75—34·75, ячмінь галицький броварняний 36·00—37·00, ячмінь на живо 27·25—28·25, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 29·75—30·75, кукурудза румунська 44·00—44·50.

НОВИНКИ

— **Відчит про сучасний Китай.** Заходом „Т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка" відбудеться в середу дня 19. вересня в салі „Української Бесіди" (вул. Рутовського 22. І. п.) в 6 год. вечером відчит п. М. Костіва-Гірника, що перебув 8 літ у Китаю, на тему: „Сучасний Китай". Вступ 50 сот. від особи.

— **Зворот культурного майна.** Проф. д-р Іл. Свєнціцький, директор Українського Національного Музею у Львові, вернув на днях з СРСР, куди їздив у справі звороту архівних і музейних матеріялів, вивезених російською армією з Національного Музею, Народнього Дому і Ставропигійського Інституту в 1915 р. Заходи дир. Свєнціцького увінчалися повним успіхом, бо весь той матеріял є вже в дорозі до Львова. Довідуємося, що всі ті збірки будуть виставлені до прилюдного перегляду в Національному Музею. Сподіємося, що збірки Нар. Дому і Ставропигії не попадуть після виставки в руки тої відумершини, що панує тепер у тих установах і не має нічого спільного з українським народом.

— **Гість із Закарпаття.** Від кількох днів перебуває у Львові відомий закарпатський народній діяч, ужгородський адвокат і голова „Просвіти" д-р Юлій Бращайко. Шан. гість прибув до Львова на Сх. Торги і при тій нагоді знайомився з життям наших культ.-освітних і екон. установ. Українські центр. установи приймали д-ра Бращайка спроможно вечерою в салях Краківського готелю в суботу, 15. ц. м. На вечері в честь д-ра Бращайка явилися представники всіх культурних, економічно-фінансових та взагалі громадських установ, відпоручники преси й посли та сенатори під проводом д-ра Дм. Левицького. Закарпатського гостя привітав урядуючий голова „Просвіти" д-р Іван Брик. Дальші промови виголосили інж. М. Творидло, дир. М. Заячківський, пос. О. Луцький, адв. Смук з Шікаго, п-а Говиковичівна (від молоді) й інші. Щиро-сердечно відповідав д-р Ю. Бращайко, висовуючи культурні змагання закарпатських українців. В неділю (16. ц. м.) д-р Бращайко був присутній на пописах львівсько-окраїнних сокільських гнізд і молоді на Сокільському Майдані.

— **Відкликання радянського віцеконзуля.** Віцеконзуль Михайло Грігоріїв, який був представником СРФСР у львівськім радянськім конзуляті, на днях покинув Львів, відкликаний зі свого становища народнім комісаріятом закорд. справ у Москві. Його наступника ще не призначено. У звязку з тим ходять чутки про можливу ліквідацію становища віцеконзуля. Українські радянські кола роблять заходи, щоби п. Грігоріїва перенесено для праці в уповажненім представництві нар. комісаріяту закорд. справ у Харкові з огляду на його ознайомлення з українськими справами підчас побуту у Львові. Годиться зазначити, що п. Грігоріїв хоч роджений росіянин, добре опанував українську мову і подрібно обзнайомився з українськими справами.

— **Великий процес за надужиття в картографічнім інституті.** Перед варшавським військовим судом зачинається 18. вересня великий процес проти вісьмох офіцирів картографічного інституту, обвинувачених за надужиття. Між обвинуваченими є також керовник того інституту ген. Яцківський. Він з огляду на генеральську відповідальність перед окремим трибуналом, зложеним із самих генералів.

— **Зміни на становищах воєводів.** При кінці цього місяця оснують нові зміни

чмін на становищах польських воєводів. Між іншими як один з перших має уступити з дотеперішнього становища станиславівський воєвода Моравський, що за короткий час записався вже „добре" в памяти українського населення.

— **„Лицарі" боротьби з хрестами.** З Жовкви повідомляють нас, що в ночі з 8. на 9. вересня порозвалювали невідомі покищо „лицарі" всі хрести і фігури по дорозі від Жовкви до Зіболок і від Жовкви до Куликова. При чім усі камінні фігури та хрести порозбивали, а всі деревляні попідрізували. В Жовкві та жовківському повіті курсує вперто поголоска, що того „лицарського подвигу" доконали місцеві „сельроби".

— **Грізна ситуація в Ходорові.** Населення Ходорова жалується вже від довшого часу на великі багна, які затроюють повітря на кілька кільометрів довкруги міста. Численні домагання, щоби багна осушити та в той спосіб запобігти недугам, від яких терплять мешканці, є безуспішні тому, що акційне т-во „Ходорів", яке є власником багон і ставу, не хоче ніяк до цього допустити. Дійшло до того, що знетерпеливлене населення рішило чинно реагувати. На днях велика юрба переважно жінок і дітей кинулася рубати сокирами греблі, що спиняють відплив ставу. У звязку з тим прибув на місце староста, який пробував успокоїти населення. Одначе до привернення ладу ще не дійшло. В суботу вечером прийшло знова до заворушень. Товпа протестувала рішуче проти того, щоби заряд цукроварні направляв ушкоджені греблі.

— **Львівська хроніка.** Відвідав Львів міністр Мейштович. Він перебував у Львові в суботу, неділю і понеділок. В понеділок вечером він виїхав. — До Львова приїхала міністеріяльна комісія, яка провірюватиме дотеперішню економічну господарку в міському електрифікаційному заведенні. — Не лїпше представляються відносини і в львівській поліції, де ведуть тепер слідство в справі підозрілих звязків кримінальної бригади з темними осібняками. У звязку з тим перенесли на провінцію деяких поліційних агентів. — Невідомі вломники ограбили мешкання при вул. Зеленій 35, Чарнецького 5, Полтвяній 41 і Валовій 15. — Арештували 18-літнього Гуньку підозрілого у вломі до крамниці Шуліма Гальперна на пл. Голуховських.

— **З постійної хроніки.** У Варшаві та Люблині викрили контрабанду дорогих шуб. Їх законфіскували. — Арештували справників вломи до церкви в селі Чижичах біля Мостиськ. Є це 22-літній Йосиф Ніжник і 25-літній Михайло Огородник.

— **Самовбивство.** У судовій тюрмі в Чорткові повісився з розпуки Прокіп Твардовський, арештований за підпалення та крадіж.

— **Фільма з українського життя у Філядельфії.** Заходом „Т-ва Українських Горожан" у Філядельфії накручується тепер фільма, що представлятиме український просвітянський і культурний рух у цьому місті. На фільмі будуть зільострованi між іншим діточі січові вправи, танки українського балету, виконаного групою шкільної дітвори та багато побутових сцен із т. зв. „пікніків" (польових свят). Знимки виходять дуже добре. Фільма, яку почали накручувати 5. серпня ц. р., буде на днях свічена. Артистична обробітка фільми віддана фаховим американським підприємствам. Фільму виставлять спершу у Філядельфії та по інших містах Злуч. Держав, відтак перевезуть її до старого краю. Може і ми матимемо приємну нагоду приглянутися життю - буттю заокеанських земляків.

— **День українського спортовця.** При кінці минулого місяця витала українська кольонія в місті Оберн, у стейті Ню Йорк, учасника американської спортової делегації на цьогорічну Олімпіяду в Амстердамі — Галайка, про якого виступ і успіхи ми вже писали. Вірніше кажучи, зустрічало Галайка ціле місто. Його привитали незвичайно ентузіястично. Серед окликів радости, свисту сирен і повені прапорців посадили його на авто та серед непроглядної маси народу повезли на площу гор Лицарів Колюмба (обернське католицьке товариство). Тут вітали його промовами посадник міста і ін. Місцеві щоденники назвали цей день „днем українського спортовця".

— **Міжнародній конгрес народнього мистецтва.** У Празі почнеться 7. жовтня ц. р. „Міжнародній Конгрес Народнього Мистецтва". На конгресі будуть репрезентовані 22 держави. В програму конгресу входять покази народніх танків, співів, музики, ноші і т. п.

— **Катастрофи й нещастя.** У лідському повіті множаться пожежі маєтків. На днях згоріли знова два двори Унїховщина та Романівці. Пожежі мають бути ділом зорганізованої ватаги. — Біля Машкова, заліщицького повіту, перевернулася фіра, на якій віз жид Беріш Гравн важкий млинний камінь. Камінь привалив Гравна так сильно, що він згинув на місці. — Над західньо-індійськими островами шаліє буревій. Багато жертв. Матеріяльні шкоди, спричинені буревієм, сягають величезних цифр. Покищо їх годі обчислити.

— **Різні вістки.** У Познані відбуваєтьcя зїзд польських дерматольогів. — Націоналістичний уряд Китаю зарядив, щоб ціле населення протягом трьох тижнів відтяло традиційну косу. — У Мюнхені присудили на 2 тижні арешту редактора і посла Ессера за те, що він відізвався іронічно про віродостойність присяги жидівського підсудного. — Згинула дипльоматична пересилка вислана польським урядом до Женеви. Ведуть слідство.

— **Рекорди.** З Берліна відлетіли нікулив недавно за 5 ф. шт. старий образ. Коли він його відновив, знавці осудили, що це автентичний Ван Дайк, який дійсно варт кілька тисяч фунтів. — У Портсмуті помер 7-літній хлопець-феномен; його мозок важив на 200 грамів більше, ніж мозок нормальної людини. Родичі заявили, що хлопець часто падав і завсіди вдарявся в голову. — Місце маклера на нюйорській біржі продали цими днями за рекордову суму: 410.000 дол. — Відома кінова акторка місс Мабель Пультон обезпечила свої очі на 3 міл. 750 тис. франків. Артистка лякається, щоби осліплююче сяйво апаратів підчас знимок не зіпсувало їй зору.

— **Телефон для перекладів.** У лябораторії міжнародного бюра праці в Женеві перевірюють тепер новий винахід, який змінить у майбутньому вигляд міжнародніх зїздів і конгресів. Є це апарат, що заступить учасникам таких нарад потребу слухати всіх промовців. Покищо має він назву „перекладного телефону" і видумав його американський промисловець і філянтроп Філен. Підчас промови якогонебудь делегата вправні перекладчики будуть передавати її негайно тихцем до мікрофону, що стоятиме перед ними. Кожний слухач у салі матиме перед собою механізм, яким зможе вибрати собі слухавку, що передає готову промову, майже одночасно, в бажаній мові (одній із признаних конгресом). Таким робом новий винахід звільнить учасників від вичитування або вислухування у перекладі промов незрозумілих для них, а головно заощадить мук тим, які знаючи на конгресах усі мови, мусять вислухати кожну кілька разів у перекладах призначених для тих, що не розуміють.

— **Дорогі вибори.** Підготовлювана виборча кампанія в Злучених Державах на місяць листопад, коли змінять президента захоплює вже нині тисячі урядовців, підприємств і організацій, в яких інтересі є мати „свого чоловіка". Дві великі партії, що виступають до боротьби: лібералы і демократи потрібують багато гроша. Кожна з них силкується скрити, скільки фондів потрібує на пропаганду, щоби противники не счинили гаму, що тут мають діло зі звичайним підкупством і хабарництвом. А проте голова демократичного комітету Раскоб, головний акціонер „Союзу моторів" не завагався заявити, що його партія призначує на цю мету 4 міл. дол. При цьому додав, що хоча республиканці признаються також до такої суми, в дійсности їм треба буде найменше 8 міліонів.

— **Пригадка!** Надзвичайні Загальні Збори Акціонарів Земельного Банку Гіпотечного Спілки акційної у Львові відбудуться дня 5. жовтня 1928 о год. 4. попол. в салі Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові Ринок 10. До голосу на Загальних Зборах є уповажнені ті акціонарі, що найпізніше 14 днів перед Загальними Зборами зложать вимагану статутом скількість акцій враз з незападаними купонами в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові або в Заряді Агенції того Банку в Станиславові або в Українській Щадниці в Перемишли. Управнення до вступу на Загальні Збори будуть видані легітимації (§§ 65, 67 і 68 статута). Вп. Акціонарі, котрі не відібрали ще своїх акцій, а не намірають взяти участь в Загальних Зборах, зволять про це повідомити Дирекцію Банку, заподаючи свою адресу, щоби їм видано в час легітимації на Збори. Надзірна Рада 561 2-2

Дописи.

БРІДЩИНА. *(Сокільське свято і посольське справоздавче віче в Кадлубиськах).* Дня 9. вересня ц. р. відбулося в *Кадлубиськах*, брідського повіту, велике районове сокільське свято. На це свято прибули посли о. Пелліх і п. Вислоцький та секретар Повітового Комітету УНДО п. Павлюк, представник студенства п. Герман та делегат Повітового Союзу Кооператив п. Володимир Чубатий. Зі Львова прибув представник „Сокола-Батька" п. Білостоцький. Рано відправив о. посол Пелліх полеву Службу Божу і виголосив горячу, патріотичну проповідь, після чого місцевий парох о. Кіналь відправив панахиду по полеглих Січових Стрільцях. Присутніх на святі було понад 2000 громадян та понад 100 зарних умундурованих в однострої Соколів та Луговиків. Дуже гарне враження зробив головно місцевий Сокіл під проводом сина місцевого пароха п. Кіналя. Пополудні відбувся фестин і святочна Академія, на якій промовляв делегат Сокола-Батька п. Білостоцький, посол Вислоцький та представник студенства п. Герман. Після фестину відбулося велике віче УНДО, на якім о. посол Пелліх виголосив реферат про політичне положення українського народу, а звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації здав посол Вислоцький. Віче закінчено ухвалою довіри для УНДО і Українського Посольського Клюбу та відспіванням національного гимну.

ЯВОРІВ. (*Віче в шкільних справах*). Дня 10. ц. м. відбулося в *Яворові* велике шкільне віче у салі „Нар. Дому". Проводив мец. д-р М. Фільц; у президії віча були: п. І. Паарова і Мик. Вахулович; секретарював п. Г. Мацула. Про стан нашого шкільництва реферував *пос. Ліщинський.* Про методи боротьби за свою рідну школу реферував *пос. Микола Рогуцький.* Оплески покрили ствердження посла Ліщинського, що у справі шкільництва обі нац партії: УНДО і УСРП ідуть разом, спільним фронтом. В дискусії забрали слово: М. Вахулович з Черниляви, Власійчук від університетської молоді, Турок з Нагачева, Щепанський з Рогізна, п. Паарова з Яворова. Відповів кінцево *пос. Мик. Рогуцький.* Віче ухвалило одноголосно ось такі *резолюції:* 1) Віче протестує проти польонізації української школи і переношення українського учительства на захід; 2) протестує проти того, щоби в українській школі вчили неукраїнські вчителі; 3) протестує проти неприродного утраквізму у школах; 4) жадає української школи для українських дітей; 5) жадає українського вчителя для української школи 6) університету у Львові; 7) взиває все українське громадянство, щоби в кожній місцевости був обовязково Кружок „Рідної Школи"; 8) взиває українське громадянство засновувати всюди українські школи під фірмою „Рідної Школи". Віче закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна" і „Не пора"

Театри.

Великий Міський Театр:

18-го г. 7·30 веч. „Лякме" опера. Виступ Ади Сарі.

20-го г. 7·30 веч. „Лекше перейти верблюдові", комедія Лянгера (50 % знижки).

Кіна.

„Аполльо": „Легка добича".

„Лев": „Тайна гарної пані", з Ліль Даговер".

„Оаза": „Зрада в Галичині".

„Палас": „Тітанік".

„Фатаморгана". „Справа при зачинених дверах".

Зі спортового життя.

Україна — Польонія 2 : 4 (1 : 1).

В неділю дня 16. ц. м. розіграла Україна реваншові змагання з мистцем львівської А-кляси Польонією в Перемишлі, які і цим разом закінчились перемогою Польонії.

Україна вийшла на грище в складі: Бутель, Грещук, Сич, Борсук, Рак, Дичьо, Фльорко, Скрегота, Петрів II, Кенбаур, Воробець, а Польонія в репрезентаційному складі, з яким побідила в кінцевих змаганнях за мистецтво Станиславівську Реверу і тепер вступає в бій за вхід до Ліги.

В першій половині і в части другої половини змагань Україна була рівнорядним противником і навіть проводила 2 : 1 на свою користь. Щойно вкінці змагань серед вечірного сумерку, Польонія, підбадьорена своїми сторонниками зірвалась до атаки і не тільки вспіла вирівнати, але ще й впакувала мяч двічи у ворота України. Свідчить це, що грачі України, які виглядають проти грачів Польонії ще дуже молоденькими, мусять добре над собою попрацювати, щоби видержати темпо до кінця і не заломлюватися в кінцевих мінутах гри з сильнішим противником.

На змагання вибрався численно українська публика, яка френетичними оплесками висказувала свою радість, коли Україна здобула ворота противника. Голями поділились Петрів II. і Фльорко, який був героєм дня. На обороні по довшій перерві грав Грещук, який після недуги не вернув ще до давньої форми, стратив вихоп і кіксує. Добре списався Бутель на воротах, який оборонив богато небезпечних стрілів, у тім одного карного. Решта грачів вдоволяла, однак на кождім слід було велике учучення при кінці змагань. Своїм виступом у Перемишлі, як і в інших провінціональних містах, Україна причинилась чимало до поширення ідеї українського спорту, а що грає дуже „фер", як про це свідчать заявки признання не тільки зі сторони своїх, але й противників, то сміло можна твердити, що гідно репрезентує наш спорт. На жаль, те саме явище, що у Дрогобичі, бачили ми і в Перемишлі, а саме: грачі-українці, не маючи змоги розгравати в українських клюбах змагань, вступають до польських і скріпляють ряди Польонії. Чуваю, Руху й ін. там поволи польонізуються і пропадають для нашої напії. Чиж ніхто не думає тому протидіяти?

Змагання за мистецтво Ліги

Висла — Чорні 3 : 2 (1 : 1).
Краковія — Погонь 3 : 1 (1 : 1).
Легія — Т. К. С. 5 : 2 (2 : 0)
Польонія — Варшавянка 3 : 3 (3 : 0).

На чоло табелі висунулася познанська „Варта", на другому місці стоїть краківська „Висла".

Оповістки.

Золочівщина! Дня 22. жовтня 1928 відбудуться Звичайні Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Золочеві, в салі Тов. ім. М. Шашкевича, Підвіте о год. 12. з таким денним порядком: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт Старшини з діяльности за 1927/8 р. 4) Звіт Контрольної Комісії з внесенням на уділення уступаючій Старшині абсолюторії, 5 Вибір нової Старшини. 6) Внески і запити. На случай браку комплету відбудуться Збори о год. 1. того самого дня без огляду на число присутніх членів. — Золочів, дня 14 вересня 1928 р. — За Старшину Кружка „Рідної Школи": **д-р Залужний в. р. голова, М. Мартинюк в. р.** секретар. 576 1—1

Українська артистка Фатина Омелянович-Павленко в цьому місяці переїздить з Чехословаччини до Польщі з бажанням і метою працювати в українському театрі. — Адреса її: *Brześć nad Bugiem. Biuro projektów melioracyjnych, inż. M. Czopiwski (dla p. Fatyny Omeljanowicz-Pawlenko).* 577 1—1

Дрібні оголошення